

Joutsansalmi-yhdistys ry:n toimintakertomus vuodelta 2021

Kulunut vuosi oli yhdistyksen kahdestoista täysi toimintavuosi ja keväällä 2022 tulee kuluneeksi neljätoista vuotta Myllylahden-Joutsansalmen kansalaisfoorumin perustamisesta 16.04.2008. Foorumi muuttui pian rekisteröidyksi yhdistykseksi paremman vaikuttavuuden saavuttamiseksi.

Joutsansalmi-yhdistys edistää Joutsan seudun vesialueiden ja koko Tainion vesistön suojelua, hoitoa ja kestäväää käyttöä. Tainion vesistö on osa Sysmän reittiä, minkä vedet päätyvät pääkaupunkiseudun maailman puhtaimmaksi mainostetun hanaveden raakaveteen: Suontee, Viheri, Joutsan Myllykoski, Joutsan keskusta, Lankiansalmi, Oravakivensalmi, Jääsjärvi, Hartola, Tainionvirta, Päijänne ja Päijänteestä Helsingin seudulle johtava raakavesitunneli, mikä tuo vettä yli miljoonan asukkaan ja teollisuuden käyttöön.

Yhdistys on toiminut Joutsan ja sen asukkaiden yhteisen ympäristön ja vesialueen paremman tilan puolesta hyväksyen erilaisia näkemyksiä, riippumattomana muista yhteiskunnallisista tai poliittisista tavoitteista. Toiminta on ollut yhteistyöhaluista ja rakentavaa ilman vastakkainasettelua. Keskeistä on ollut yhteisen edun esiintuominen, ja yhdistyksen hallitus on pyrkinyt keskustelun ja vuoropuhelun keinoin nostamaan esiin asioita ja ajatuksia yhdistyksen tarkoituksen toteuttamiseksi.

"Yhdistyksen tarkoituksena on herättää ja ylläpitää tietoisuutta vesistöjen ja erityisesti Joutsan seudun vesistöjen puhtauden merkityksestä sekä toimijoiden yhteisestä ja yhteiskunnallisesta vastuusta toimia tämän arvokkaan luonnonvaran säilyttämiseksi ja suojelemiseksi."

Yhdistyksen kokoukset ja hallitus

Toimintavuotta leimasi Koronavirus-pandemian jatkuminen jo toista vuotta ja sen aiheuttamat liikkumis- ja kokoontumisrajoitukset. Yleisötilaisuuksia tai muita kokoontumisia ei järjestetty lukuun ottamatta kevätkokousta 26. toukokuuta ja syyskokousta 14. lokakuuta. Kevätkokouksessa käsiteltiin sääntömääriset asiat, kuten toimintakertomus, tilinpäätös ja toiminnantarkastajan lausunto sekä myönnettiin vastuuvapaus hallitukselle ja muille vastuuvollisille vuodelta 2020.

Kevätkokouksen teki erityisen mielenkiintoiseksi tulevat kunnallisvaalit. Yhdistys oli päättänyt kutsua edustajan kustakin Joutsan poliittisesta puolueesta kertomaan ajatuksiaan ja keskustelemaan vesien, erityisesti Joutsan seudun vesien kestävästä hoidosta, käytöstä ja suojelusta. Kutsuun vastasivat Arto Hölttä, Pekka Lankia, Pirjo Mäkinen, Leo Niinikoski, Lea-Elina Nikkilä ja Ilari Suuronen.

Hallituksen puheenjohtaja Pekka Patosaari toimi tilaisuuden juontajana ja hallituksen jäsen Markku Arpiainen moderaattorina. Kukin alustaja piti lyhyen esityksen vesien kestävästä hoidosta, käytöstä ja suojelun tilanteesta ja kehittämistarpeista. Keskustelun fokuusoimiseksi kullekin alustajalle annettiin ennakkoon hiukan taustatietoa ja kolme kysymystä vastattavaksi.

1. Joutsan kunnan strategiassa todetaan, että Joutsassa kunnioitetaan ja suojellaan luontoa sekä tavoitellaan turvallista ja puhdasta elinympäristöä. Vaikka järviemme pinta-alasta 87 prosenttia ja jokivesistämme 68 prosenttia on ekologisesti hyvässä kunnossa, rehevöityminen on edelleen suuri ongelma. Koko EU:n alueella tilanne on huonompi. Tällä hetkellä vain 40 % EU:n sisävesistä on hyvässä ekologisessa tilassa. EU:n jäsenmaiden tulisi kuitenkin noudattaa vesipuitedirektiiviä sellaisenaan ja panna se täytäntöön täysimääräisenä.
 - **Riittävätkö ympäristölupakäytäntö ja nyt tehtävät vesistötutkimukset varmistamaan vesiemme hyvän ekologisen tilan jatkossakin? Mitä muita toimia tarvittaisiin?**
2. Joutsan kalanviljelylaitoksen ympäristölupaa käsiteltäessä Joutsan kunnanhallitus edellytti lausunnossaan laitosta lopettamaan puhdistamattoman jäteveden laskemisen Joutsansalmeen. Siitä on nyt kymmenen vuotta ja laitoksen jätevesiä edelleenkin käsitellään suodattamalla mekaanisesti. Menetelmä ei ympäristöluvan perustelujen mukaan täytä parhaan käytettävissä olevan tekniikan vaatimusta.
 - **Mitä pitäisi tehdä kunnanhallituksen päätöksen toimeenpanemiseksi?**
3. Makiaisen syvään on vuosikymmenten aikana kertynyt lietettä ja jätettä runsaasti.
 - **Miten voitaisiin vähentää riskiä, jotta syvänteessä oleva ravinnekuorma ei enää kasvaisi ja valuisi Lankian salmen kautta Tainion virtaan ja Päijänteeseen?**

Yhdistyksen syyskokouksessa vahvistettiin tulevan vuoden talousarvio ja toimintasuunnitelma sekä valittiin uusi hallitus.

Hallitus kokoontui toimintavuoden aikana 2 kertaa. Hallitukseen kuuluivat Pekka Patosaari (pj.), Liisa Rönkä (siht.), Tuula Arkiomaa, Markku Arpiainen ja Mikko Pylvänäinen, varalla Ilkka Arkiomaa ja Pertti Mattila. Tapio Lankia toimi yhdistyksen rahastonhoitajana 12.10. saakka, mistä lähtien rahastonhoitajan ja osa-aikaisena sihteerinä on toiminut Riitta Nurminen. Yhdistyksen toiminnantarkastajana on toiminut Erkki Oksanen, varalla Heikki Olkkonen.

Yhdistyksen pitkäaikainen puheenjohtaja Pekka Patosaari kukitettiin hänen jättäessä puheenjohtajan tehtävät uudelle puheenjohtajalle Markku Arpiaiselle. Pekka Patosaari on toiminut foorumin ja yhdistyksen toiminnan kokoavana voimana ja kahdesti yhdistyksen puheenjohtajana. Uudeksi hallituksen jäseneksi valittiin Erkki Oksanen. Syyskokous muisti kiitoksin myös sihteerin tehtävät jättävää Liisa Rönkää ja rahastonhoitajan tehtävistä luopuvaa Tapio Lankiaa.

Toiminnantarkastajaksi valittiin Pertti Mattila.

Yhdistykseen kuului 71 jäsentä, joista 6 ainaisjäsentä. Toimintavuoden aikana yhdistykseen liittyi neljä uutta jäsentä.

Toimintaa

Yhdistys tarkkaili vesistön puhtautta, kirkkautta ja vesikasvillisuutta erityisesti Myllykosken ja Oravakiven välisellä alueella. Vesistöön liittyvät havainnot kirjattiin ylös ja ryhmän jäsenten havaintoja vertailtiin.

Päästötarkkailun ja raportoinnin arviointiryhmä jatkoi toimintaa pääasiassa etäyhteyksien kautta. Se jatkoi aineiston keräämistä toista raporttia ja yhteenvetoa varten havaitsemistaan ongelmakohtista. Erityisenä seurannan kohteena oli kalanviljelylaitoksen veden laatua heikentävät tekijät ja vesikasvillisuuden laatu. Myllylahteen ja Angesselkään kohdistuva kokonaiskuormitus, erityisesti fosfori, typpi ja bakteeripitoiset jätteet, kuormitti tarkasteluvuonna edelleen vesistöä. Yhdistys pyrki seuraamaan kalanviljelylaitoksen jätevesien kehitystä ja päästöjen kokonaisvaikutusta. Jätevedenpuhdistamon ylivuodoista ja Makiaisensyvässä sijaitsevan purkuputken aiheuttamat mahdolliset haitat ja syntyvien haitallisten päästöjen mittaamisen ehtojenmukaiseen tarkkuuteen liittyvät epävarmuustekijät pyrittiin kartoittamaan.

Toimintavuonna pidetty yhteyttä yhteisten vesialueiden hoidosta huolehtivien osakaskuntien, kuten Joutsan kalastuskunnan edustajiin ja Suonteen kalastusalueen toimijoihin.

Joutsan kunnan ympäristötarkastaja sekä ELY-keskuksen vesiasioista ja kalankasvatuksesta vastaavat virkamiehet ovat saaneet yhdistykseltä tietoja Joutsan vesistön tilassa havaituista puutteista ja poikkeamista. Heitä on myös informoitu joistakin puutteista ja epätarkkuuksista, mitä päästötarkkailun ja

raportoinnin arviointiryhmä on havainnut - koskien myös ryhmän havaintoja Joutsan kunnan jätevedenpuhdistamon ja Joutsan kalanviljelylaitoksen Joutsansalmeen johdettujen jätevesien purkuprosesseja ja ympäristöluvan ehtojen täytäntöönpanoa, mukaan lukien velvoitetarkkailun raportointi.

Seuranta, tutkimus ja viranomaisluvut

Yhdistys seurasi aktiivisesti Joutsan seudun vesistön tilaa ja vesistövaikutuksia. Yhdistys seurasi myös alan kehitystä, lainsäädäntöä sekä viranomaisten ja yritysten vesistöjen hyvinvointiin ja kuntoon liittyviä toimia ja tutkimuksia.

- ☞ Joutsansalmi ry:n arviointi- ja raportointiryhmän jatkoi työtään. Ryhmä esitti havaintojaan ja suosituksensa vuoden 2021 kevätkokouksessa jäsenistön keskusteltavaksi.
- ☞ Jatkettiin silmämääräistä havainnointia Myllylahti-Oravakivi välisellä alueella arviointiryhmän antamien kriteerien ja menetelmien pohjalta.
- ☞ Arviointiryhmä oli valmiudessa osallistua viranomaisten näytteenottoon.

Jäsentilaisuudet ja viranomaisyhteistyö

Varsinaiset kevät ja syyskokoukset pidettiin hyvin valmisteltuina. Lisättiin tietoisuutta vesiensuojelun tärkeydestä ja parannettiin yhdistyksen toimintavalmiutta vesiensuojeluun liittyvissä kysymyksissä.

- ☞ Pyrittiin lisäämään yhdistyksen vaikutusmahdollisuuksia kunnan ja maakunnan vesiensuojelun tavoitteita ja kannanottoja määriteltäessä.
- ☞ Parannettiin yhteistoimintaedellytyksiä yhteisten vesialueiden hoidossa.

Viestintä ja kotisivut (www.joutsansalmi.com)

Tavoitteena oli tehdä Joutsan seudun vesistöjen suojelusta Joutsan kunnan ja kuntalaisten prioriteetti. Yhdistyksen toiminnan tavoitteita esitettiin kunnan keskeisiksi kehittämistavoitteiksi ja strategisiksi päämääriksi.

- ☞ Jatkettiin yhteistyötä ja tiedonvaihtoa median, erityisesti paikkakunnalla ilmestyvien sanomalehtien kanssa.
- ☞ Yhteistyötä Joutsan koulujen, opettajien ja koululaisten kanssa lisättiin.

Kehitettiin edelleen hyvin toimivia joutsansalmi.com -kotisivuja ja tehostettiin yhdistyksen kotisivujen ja sähköpostiosoitteen (info@joutsansalmi.com) käyttöä.